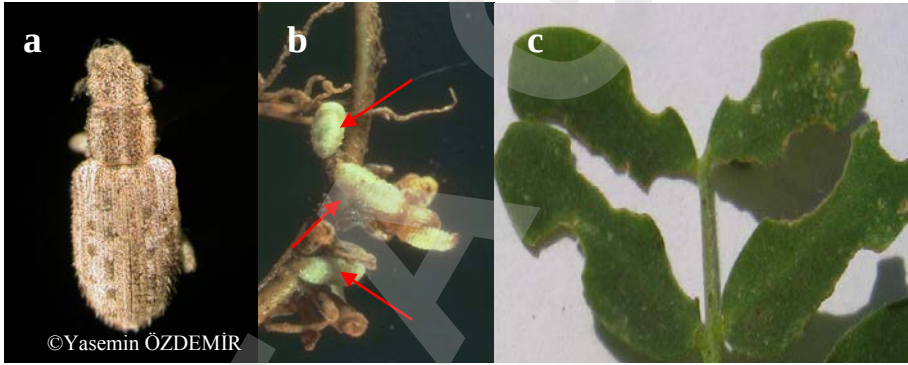

MERCİMEK HORTUMLU BÖCEĞİ***Sitona crinitus* (Hbst.)****(Coleoptera: Curculionidae)****1. TANIMI VE YAŞAYIŞI**

Erginler 3–5 mm boyunda, kahverengi gri renklidir. Hortumu kısa ve geniştir. Protoraks üzerinde açık renkli pulcukların oluşturduğu uzunlamasına üç bant bulunur (Şekil 117a).

Yumurta 0,3 mm uzunlukta ve oval biçimdedir. Önceleri kirli beyaz renkte olup daha sonra tamamen siyah renge dönüşür. Larva bacaksız olup, 4-5 mm boyunda, hafif kıvrık ve krem rengindedir (Şekil 117b).

Şekil 117. Mercimek hortumlu böceği ergini (a), nodozitelerde beslenen larvaları (b) ve erginin yapraktaki zarar şekli (c).

Pupa serbest pupa biçiminde olup, kirli beyaz renktedir. Uzunluğu 3-4 mm'dir.

Kış toprakta ergin dönemde geçirir. İlkbahar aylarında sıcaklığın yükselmesiyle birlikte topraktan çıkan erginler, yapraklarla beslenmeye başlarlar ve birkaç gün sonra çiftleşirler. Dişiler yumurtalarını yaprak, sap ve daha çok bitkinin kök boğazına yakın kısmına tek tek bırakırlar. Bir dişi 100–600 yumurta bırakır.

Yumurtadan çıkan larva toprakta yaşar. Bitki kökleri ve nodozitelerle beslenir (**Şekil 117b**). Larva dönemi 30–40 gündür. Larva olgunlaştıktan sonra, toprak içinde bitki yakınında yaklaşık 3 cm derinlikte pupa olur. Pupa dönemi 7–10 gündür. Yumurtadan ergine kadar olan gelişme süresi 40–60 gündür.

Mayıs ayı ortalarından itibaren yeni nesil erginler çıkar. Hasat sonrasında toprağa girerler, ya da tarladaki bitki artıkları altına gizlenirler. Güneşli sonbahar aylarında da toprak üstüne çıkarak beslenirler. Yılda 1 döl verir.

2. ZARAR ŞEKLİ, EKONOMİK ÖNEMİ VE YAYILIŞI

Erginler bitkilerin ilk gelişme dönemlerinde, bitki 3–4 yapraklı dönemde iken zarar yaparlar. Zararlı çoğunlukla yaprakçıkların kenarlarını dıştan içe doğru yarım ay şeklinde yiyerek zarar yapar (**Şekil 117c**). Ergin zararı 4–6 hafta sürer. Larvalar ise bitkinin kök ve nodozitelerinde beslenme yolu ile zararlı olur.

Kurak yıllarda ve popülasyonun yüksek olduğu yerlerde zararı önemlidir. Yoğun zarara uğramış bitkilerde zayıf gelişme, solma hatta kuruma görülür.

Ülkemizin tüm bölgelerinde yaygındır.

3. KONUKÇULARI

Genel olarak Baklagil (Leguminaceae) bitkilerinde zarar yapar. En çok zararlı olduğu bitkiler mercimek, bezelye, yonca, fiğ, fasulye ve korungadır.

4. DOĞAL DÜŞMANLARI

Ülkemizde doğal düşmanları saptanmamıştır.

5. MÜCADELESİ

5.1. Kültürel Önlemler

- Mercimek bitkilerinin ilk dönemlerinde hızlı gelişmesini sağlamak amacıyla iyi bir toprak işlemesi yapılmalı ve tohumlar fazla derine ekilmemelidir.
- Ekim nöbeti uygulanmalı ve ara yıllarda uygun bir gübreleme yapılmalıdır.

5.2. Kimyasal Mücadele

5.2.1. İlaçlama zamanı

Kurak geçen dönemlerde ve zararlı yoğunluğunun fazla olduğu durumlarda bitkiler 5–10 cm boyunda iken 1 ilaçlama yapılabilir. Yeterli yağış olduğu takdirde bitki kendini kurtaracağından ilaçlama gerekmez.

5.2.2. Kullanılacak bitki koruma ürünleri ve dozları

Bakanlık tarafından yayınlanan “Bitki Koruma Ürünleri” kitabında tavsiye edilen bitki koruma ürünleri ve dozları kullanılır.

5.2.3. Kullanılacak alet ve makineler

İlaçlamada, hidrolik tarla pülverizatörü, sırt pülverizatörü (mekanik, otomatik, motorlu) veya sırt atomizörü kullanılır.

5.2.4. İlaçlama tekniği

İlaçlamada erginler hedef alındığından bütün bitkilerin ilaçlanmış olması yanında toprak yüzeyinin de ilaçlanmış olmasına özen gösterilmelidir.